

EVROPA IN VREDNOTE

Vladimir Gajšek

Govoriti o vrednotah bi bilo preprosteje, ko bi bil svet, tudi evropsko skupni, morda enotnejši... Na površju zavesti ostaja neka čudna logika dogodja, v katero se virtualno vpletajo mnogi. Svet se je spletno skratka depotenciral. Vsak lahko že »forumsko« spletno so/deluje, medtem ko ga skrbnik spletišča lahko tudi sproti – iz/briše. Tudi informacijski sistem je internetno skratka lahko poln nepredvidljivih pasti.

A videz, da »demokratsko« kakor »soodločajo« mnogi spletniki – sodelavci na različnih slovenskih – in drugih – forumih, potrjuje le shinavčeni videz, ki uresničuje spet in spet evropski nihilizem. Na spletu namreč ne more biti niti napovedan nikakršen konec ideologije, tudi z največjimi filozofi je lahko katerikoli forumski gobezdač v »pogovoru«: kar se ve, je pripravljeno za odkritje nove tematike, tudi filozofske...

Je še živa vsaj filozofska tradicija, segajoča od Nikomahove etike (Aristotel) do Spinozine Etike, ko modrost Zahoda ni ideologija Zahoda. Kolikor se dogaja dandanes evropska zgodovina slovensko, se dogaja na ravni medčloveško udejanjenih vrednot. Gre za bistvo uprostitve vrednot – vsakokrat v svojem času. Med brezkončnim globalizmom in zakotjem lokalnosti zeva še vedno določni razloček, ki se mu reče – vrednota, pa ne le v aksiološkem smislu. Gre za določanje bistva, ki je časno še vedno prehodno, torej življenjsko.

Šola življenja ni obzidana z zidovi institucij, ampak z našo kožo.

Etična odločitev za vrednote je hkrati družbenomoralna.

Katere razvrednotene tendence nimajo v evropeizirani Sloveniji nobene in nikakršne prihodnosti? So to naci(onali)stične ideološke in izzivalne floskule, mar pragmatične provokacije z izzivalnostjo na socialnem

področju, ali pa gre preprosto spet in spet kakor za kulturni boj v svoji ideološki oživitvi? Kaj naj je pomenilo prikrito ohranjanje revolucionarnih potez bivše oblasti, katere predstavniki so trobili v en rog, kakor da izražajo svetni prezir do svetosti življenja in si nadalje pripisujejo zasluge, po katerih se svetni čas ne sme dogajati zgodovinsko, ampak še po direktivi že izginulih ideologij totalitarizma? Ponovno uničevanje novih slutenj in vizij se je lahko dogajalo končno vselej tako, da je urejalo prakso za prakso, ko se je političnost spreminjala v fanatizem in pojmovanje vrednot v trpno ideološko postavljanje linij, zlasti partijskih linij enoumja. Sveta ni bilo kljub tovrstnim poskusom izklopiti v njegovem predvidnem idejnem le ideološkem ničlišču.

Govorci so o vrednotah govorili tedaj bolj po odvajanju od same tematike tako, da je poskusil vsak virtualizirati svojo stvarnost in po/doživljanje vrednotnega sistema v Republiki Sloveniji in svetovno. Tako se je sprti dogajala produkcija globalnih usmeritev v tistem virtualnem smislu, ki ga sicer res najprej ponuja državna politika, a se kmalu izkaže, da bi bil pozitivistični niz iluzij premalo zadosten za prepričljivo prepričevanje že prepričanih. Zgodovinski pritisk novega tisočletja je namreč tako velik, da briše slovensko majhnost in nezadostnost, zahteva pa izredno učinkovito miselno delo ali ukvarjanje tudi s filozofskim odprtjem razstavljenе ideološke konstruktivnosti. Prav tukaj se je eno slovensko idejno pojmovno brezkončje sešlo z drugim, da se ne poenotilo v pojmu vrednot. Prehod med idejnimi razločki pojmovanj o vrednotah je bil označen sicer kdaj tudi s predznaki, a ti predznaki niso izkazovali nobene zgodovinske moči ali oblastnosti: ideološki nazor o vrednotah je bil namreč premalo, da bi premeril tudi obzorje mogočega svetovnega etosa.

Aristokratski duh proti plebejskemu? Ko je predsednik slovenske države dr. Janez Drnovšek odprl v kontekstu prihodnosti Evrope tematiko o vrednotah, je odprl živo evroslovensko rano same mogoče evropeizacije in humanizacije. Tega ni predsednik države dr. Janez Drnovšek storil niti z velikim pompom in ne s poplitvenjem splošne politizacije, ki se je vsiljevala prav ob temi vrednot. Gre za vprašanje, kdo ali kaj smo slovensko danes, da bi lahko bili evroslovensko jutri.

Je ideja o brezkončju svetov le virtualna utopija? Ko se je pojavila ideja o koncu, se je nekakšna »apokaliptičnost« zajeda v možgane ideologov, zgodovinarjev, filozofov, družboslovcev – ko so povsod zagledali nekakšen »konec«, ki pa ga niso mogli povezati po idejni niti z drugim koncem. Tako je ostal ta prvi »konec« pravzaprav – nedokončan in je nedokončen. Epohalnost slovenstva v naciji se je potemtakem izrazila tudi (post)moderno kot konec ideologij – z začetkom globalizacije in kot konec utopij – z začetkom virtualizacije ali kot konec zgodovine – z začetkom novih družbenih gibanj in z nastankom novih držav po zlomu komunističnega hegemonizma ter tiranije.

Široko razviti duhovnozgodovinski pojem Evrope se je nenadoma pokazal sociološko, psihološko, politično, versko in kulturno v novi luči – v luči novih idej, ki so zaustavile čas skozi informacije in internetno. S tem pa se je tudi zavest samega evropskega časa zreducirala v pomen komunikacijskega naboja, ki z vsakokratnim ogledom televizijskih programov in kanalov ter z vsakokratnim brskanjem po internetu predstavlja zdaj in tukaj novo kakovost, tehniško dovršenost – po računalniško programskih jezikih. Tako nam ne more prodajati resnic noben filozof vseveljavno v obliki ideologije, ki bi naj ustrezala resorno ministrskim pozicijam vsakokratne vlade.

Etične odločitve morajo odsevati tudi na vladnem parketu.

Kar se je zgodilo, si je pridobilo svoj lastni smisel šele s posredovanjem informacije ali v komunikaciji.